

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază

Cu 1-a Octomvrie v. 1887

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însem-
nate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire
atât în Monarhie cât și în România prin
mandate postale (*Posta-utalvány — Post-
Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie
pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne
comunica eventual pre lungă localitatea,
unde se află, și **posta ultimă**; ear'
domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi
pe mandatul postal **adresa tipărită**
dela fășile, în cari li s'a trimis diarul
până acuma.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Sibiiu, 1 Octomvrie st. v.

În timpul celor din urmă câteva luni
guvernul nostru din Budapesta a luat
încă câteva măsuri pentru excluderea limbii
noastre din viața publică. Nu ni se mai
respectează în cele din urmă nici chiar
dreptul de a da în limba noastră româ-
nească cuitanță despre banii, pe care îi
primim din cassele statului.

Nu deodată, ci numai încetul cu în-
cetul am ajuns aici.

Să ne dăm seama, cum am ajuns și
cine are să poarte vina, dacă vom ajunge
în cele din urmă, ca și în afacerile bi-
sericesci să ni se impună limba maghiară.

În timpul celor dintâi câțiva ani ai
erei dualiste judecătorii de toate instan-
țele primeau hârtii făcute în limba româ-
nească și răspundeau prin hotăriri și sen-
tențe date în limba românească la peti-
țiunile românesci. În administrațiune, atât
în cea comună, cât și în cea cercuală
pretutindenea în ținuturile românesci limba
românească era mijlocul de înțelegere în-
tre diregători și popor; în congregațiunile
comitatense se vorbea românește și func-
ționarii comitatensi trebuiau se scie limba

noastră, în care erau scrise cele mai multe
din actele publice.

Toate acestea în virtutea unei legi
positive, propuse de guvern, votate de
corpurile legiuitoare și sancționate de Co-
roană.

De atunci și până astăzi nu s'a ab-
rogat nici măcar o iotă din legea aceasta:
lucrurile stau astăzi cu toate aceste altfel
decum steteau odinioară, tot sub regimul
acestei legi.

Concetățenii nostri maghiari, fără
deosebire de partid erau, — un lucru cel
puțin explicabil, — nemulțumiți cu această
stare de lucruri. Trecând cu vederea am-
bițiunea națională, care făcea să dorească,
ca limba maghiară să fie singura limbă
oficială în țerile aceste, numai puțini dintre
dînșii sciau românește, astfel foarte mulți
nu puteau să ocupe funcțiuni publice între
Români ori, dacă le ocupau, trebuiau să
se lupte cu cele mai mari greutăți, fiindcă
nu sciau românește. Foarte firesce dar'
Maghiarii, care au un foarte mare prole-
tariat de postulanți, stăruiau, ca guvernul
să abroage legea și stăruiau cu îndârjirea
oamenilor, care se luptă nu numai pentru
o „idee“, ci totodată și pentru pânea de
toate zilele.

Pentru guvern, ori-și-care ar fi fost
el, era o cestiune de menținere la putere,
ca să țină seamă de aceste stăruințe.

El însă nu putea să abroage legea,
fără-ca să producă un fel de sguduire ge-
nerală.

A început deci s'o scoată încetul cu
încetul din aplicare.

Și, dacă ne dăm bine seamă, drep-
turile, pe care le-am avut, le avem și
acum, numai că n'am desfășurat cuvenita
energie, pentru-ca să le impunem și al-
tora respectarea lor, am renunțat oare-
cum noi înșine la usul lor.

Guvernele constituționale nu sînt,
ca cele autocratice, protectoare ale celor
slabi și epitroape ale celor nepricepuți, ci
atîrnă cu deservirire de cei ce știu să se
impună. Și un guvern constituțional,
care face treburile celor slabi ori nepri-
cepuți față cu cei tari și stăruitori, poate
să fie foarte laudabil în felul lui, dar'
nu este practic și trebuie în curînd să se
retragă.

Unul dintre oamenii de stat ai Ro-
mâniei, ba astăzi putem să dicem unul
dintre politiciii practici ai Europei, Ioan
C. Brătianu, fiind încă în opozițiune, îi
dicea guvernului de atunci într'una din
ședințele camerei române: N'aveți să

ne faceți fericiți după cum vă
taie capul, ci cum noi înșine vrem
să ne fericim!

Tot astfel nici guvernul ungar n'avea
să ne ferească altfel decât așa, cum noi
înșine am voit să ne fericim.

Pentru-ca să-și întărească pozițiunea,
a făcut prima încercare pentru mărginirea
drepturilor noastre și s'a convins, că ade-
rența, pe care o câștigă la Maghiari e
mare, pe când rezistența, pe care 'i-o opu-
nem noi, e slabă și șovăitoare.

A mers deci înainte, mereu înainte,
pas cu pas, și va merge până la abrogarea
legii: căci Maghiarii îl împing, ear' noi
— îl încurajăm, căci o încurajare e lipsa
de rezistență mai hotărîtă.

Țilele aceste ministrul-president a dat
într'o rezoluțiune echivocă nota caracte-
ristică a întregii procederi.

Una dintre bisericile autonome cerea
să se decreteze prin o anume lege, ca
preoții tuturor bisericilor să poarte actele
stării civile numai în limba maghiară.

Aceasta nu se poate, — răspunde mi-
nistrul, — deoarece există o lege, care dă
ori-și-cărei biserici dreptul de a-și alege
ea însași limba oficială, în care au să fie
purtate și actele stării civile. Dorința, ca
aceste acte să fie purtate numai în limba
maghiară, e cu toate aceste patriotică.

Rămâne deci, ca bisericile să renunțe
ele de ele la dreptul lor și să de, folo-
sindu-se de limba maghiară, dovadă de
sentimente patriotice.

Așa înțelege guvernul legile: are ori-
și-care dreptul, numai să fie harnic de a
'și-l susține, căci guvernul nu se simte
chemat a interveni pentru respectarea drep-
turilor celor slabi și nepricepuți, ci, din
contră, consideră renunțarea la ele drept
o dovadă de patriotism.

Vedînd această enunțiațiune făcută
de ministru, autoritățile politice vor stăru-
i, cum știu ele să stăruie, ca preoții nostri
să poarte actele stării civile în limba ma-
ghiară.

La început se vor găsi câțiva preoți
nevoieși, care, fie pentru-ca să nu se strice
cu stăpînirea, fie pentru-ca să scape din
vre-o încercătură, fie pentru-ca să se facă
vrednici de ajutorul de stat, vor da această
dovadă de patriotism. Și sînt între Ar-
chiereii nostri câțiva, care vor trece cu ve-
derea această renunțare la drepturile bi-
sericii, ba o vor lua chiar drept un act
de bună conduită. Astfel, încetul cu în-
cetul preoții șovăitori se vor simți încu-
ragiați, ear' cei ce stăruie asupra dreptu-

rilor noastre, vor fi considerați drept niște
„agitatori“, care merită să fie persecutați
și de autoritățile politice, și de superiorii
lor bisericesci.

Cine îi susține față cu aceste perse-
cuțiuni?

„Nația!“

Puternic sprijin ar fi „nația“ aceasta,
dacă slugile guvernului n'ar scie să bage
mereu zizania în ea.

Pe când însă guvernul lucrează serios
și stăruitor, „nația“ românească se ceartă.

Astfel perdem unul câte unul puți-
nele drepturi, pe care le-am avut: nu ni
se răpesc drepturile aceste, ori ne renun-
țăm noi înșine la ele, ori ni le nesocotesc
alții, fiindcă nu stăruim cu destulă hotă-
rire asupra lor.

Și totuși această politică de menți-
nere a guvernului e pe cât de greșită, pe
atât de primejdioasă, căci foarte mulți din
aceia, care renunță ori îi lasă pe alții să
renunțe, o fac aceasta din perfidie, pen-
tru-ca nemulțumirea Românilor să fie cu
atât mai adîncă și mai generală.

Dacă e vorba de menținere, dl C.
Tisza are o dibăcie rară. Preocupat însă
numai de menținerea sa la putere, ac-
tualul cabinet ungar nesocotesc resoanele
de stat și face imposibilă pozițiunea cabi-
netului ce va urma după el.

Încă acum câteva luni de zile am
șis, că actualul guvern ungar e cel din
urmă, care se rădămă numai pe Maghiari:
din ți în ți tot mai mult ne convingem,
că după căderea cabinetului Tisza nu mai
e cu puțință decât un guvern, care se va
rădăma mai ales pe „naționalități“.

Căci mulți sînt șoarecii în moara
d-lui Tisza, și în ziua, când dl Tisza se
va clătina, șoarecii acestia fug toți.

Generalul Traian Doda

a adresat președintelui dietei din Budapesta
următoarea scrisoare:

Prea stimabile domnule președinte!

Poporul român, întocmai ca ori-și-care alt
popor al Coroanei Sf. Stefan a salutat plin de
bucurie și de încredere restabilirea constituțiunii
în Ungaria. Inteligența cuprinsă de sentimente
naționale a acestui popor a trebuit însă să facă
în curînd trista experiență, că așteptările ei
legate de o viață liberă și constituțională să ba-
sează pe o amăgire. Politica statului a fost
condusă din ce în ce mai hotărît în o direcțiune,
care și până acum a jignit adînc interesele
naționale ale poporului român, și care în cele

Foița „Tribunei“.

Rusalin pëcurarul.

Poveste.

De

Nicolae Trimbișoniu.

(Urmare.)

Să făcî, că se gîndesce,
Capul mintea 'și întăresce,
Să nu priceapă cumva,
Că scie leacul a-l da.
Mai târziu cu un vers lin
Îi răspunse Rusalin:
— „Florică, frumoasă stea,
„Soarele, lumina mea,
„Dorul 'ți-l voui împlini,
„Eară tu a mea vei fi.
„Acum merg să pregătesc,
„Leacuri care-'mi trebuiesc,
„Să dau la cea păsărea,
„Să-'i treacă de boala grea“.

Florica 'n a ei gîndire,
Beată chiar de fericire,
Stetea ca și înlemnită
Nemișcată, neclintită,
Păn' pe Rusalin simți,
Care lîngă ea veni,
C'apoi să se depărteze,
Statul cel dat să urmeze.

Floricuța singurea,
Amețită rămănea;
Și când în fire-'și venea,
Vai ca dragoste privea
La Rusalin ce mergea,
Unde pasărea-'i spunea.

Ea gîndea, că nu mai vine
Și de vorbă nu se ține,
Căci poate 'l-a năcăjit,
Mai puțin, că 'i-a vorbit,
Decum s'ar fi cuvenit
La străin să dai cuvînt.
Dară, frate, Rusalin
Merge cu foc mare 'n sîn,
Să ducea leacuri să facă,
Pentru pasări, să le treacă,
Cu ele să vină eară
Pe mîne ți în de sară.

Mai nainte cale ține
La „rëzorul din coline“
Unde lîngă „crucea naltă“
Căută earba uscată,
Din care astrinsă-o mână
La lumina cea de lună.

A doua ți dimineață,
Când perî a nopții ceață,
Adună roaua 'n păhar,
În ea mai topî zăhar,

Earba o pisă mărunță,
Ca și când ar fi cernută,
Apoi în roauă-o băgă,
Până sara o lăsa,
Și plecă, frate, să meargă,
La Florica lui cea dragă,
Să vindece păsărica,
Să câștige pe Florica,
Și să fie fericit,
Avînd ce mult a dorit.

Cum la Florica intra,
Măna dalbă-'i întindea,
Și dicînd:

— „Frumoasă stea,
„Sufletul, viața mea,
„După cum ieri 'ți-am fost spus,
„Eată, leacuri am adus,
„Să vindec cea păsărea
„Ce bolesce boală grea,
„Ear' tu, dină frumoșea
„Pentru veci vei fi a mea.“ —
La fereastră să ducea,
Leacuri paserei dedea,
Care cu lacom le bea,
Cât nimic nu rămănea.

Atunci Florica frumoase,
Privirea ei dragăstoasă,
La ceriuri o îndrepta,
Lui D-șeu mulțumea,

Că doară acum vine,
După atât rău și bine.
Dorul ei să împlinesce...
Un voinic frumos găsesce,
La vorbire dragăstos,
La trup sdravên sănătos,
Cu ochi negri frumoșei,
Toemai pe plăcerea ei;
Care va scî vindeca
Paserea de boală grea,
Când apoi ea-'l va iubi,
Soție dulce-'i va fi
Și 'n lume cât vor trăi,
Traiul și-'l vor îndulci.

Păr' că-'i dela Dumnezeu,
Nici nu gîndea în cias rău,
Căci cum paserea gusta
Tot mai bine să afla,
Ear' când toate le-a beut,
De boala grea 'i-a trecut,
Limba 'n gură 'și-o băga,
Gura nu 'și-o mai căsca,
Capul sus și-'l ridica,
Trupul tot și-'l scutura.

...
Multă vreme nu steteau,
Cîntec mândru începeau,
Un cîntec de veselie,
Și de mare bucurie,

din urmă consecuențe ale ei amenință a face viața și dezvoltarea națională a poporului român preste puțință aici în Ungaria.

De altă parte puterea publică aplică formele constituționale astfel, că drepturile și garanțiile constituționale sunt întrebuințate ca niște mijloace măiestrite contra tendențelor legitime ale acestui popor. Grație legilor existente și acestei practice constituționale nici odată dela începutul erei constituționale poporul acesta nu s'a bucurat în dietă de o reprezentare potrivită cu numărul și cu importanța lui politică, ear' această nepotrivire a devenit dintr'un period legislativ într'altul tot mai simțită.

În asemenea împregiurări nu putea să fie vorba de o luptă serioasă, legală și constituțională pentru realizarea legitimei aspirațiuni naționale, ba chiar și defensivă față cu politica agresivă a statului era preste puțință.

În fața acestei nulificațiuni artificioase a poporului român, încă la 1881 conferența națională română din Sibiu s'a vădit silită să țină seamă de această situațiune strivitoare și să-i dea expresiune publică în forma pasivității politice a Românilor din Ardeal; ear' Românii din Ungaria propriu zisă au trebuit să se mulțumească în cea din urmă dietă cu numai doi, respective trei reprezentanți.

Metodul introdus de guvern în conducerea alegerilor dietale, cel puțin față cu Românii, a ajuns însă în timpul alegerilor acum trecute la culminațiunea lui. Ne aflăm astăzi în fața faptei politicesce importante, că unul din cele mai importante două popoare ale Ungariei, aproape trei milioane de suflete, poporul, care în ciuda împărțirii măiestrite a cercurilor electorale, tot mai constitue în 70—75 cercuri marea majoritate a populațiunii, dacă nu chiar totalitatea ei, la cele din urmă alegeri n'a putut să se valideze, decât într'un singur cerc.

Acesta e cercul Caransebeșului și eu am parte de onoarea de a-l reprezenta.

În urma acestor împregiurări anormale mă aflu și eu într'o situațiune anormală. Ași fi în dietă singurul și numai eu reprezentant național al întregului popor român și asupra mea ar căde datoria să afirm eu singur numai față cu 423 deputați dietali interesele naționale greu jignite și încă mai greu amenințate ale celor aproape trei milioane de cetățeni.

Sarcina aceasta ar întrece atât de mult puterile mele modeste, încât nu mă pot împăca nici chiar cu gândul ei. De altă parte ar fi o tradare față cu națiunea mea, pentru care totdeauna sunt gata să mor, dacă ași renunța la mandatul meu de deputat și ași sacrifica prin aceasta și acest singur cerc național al poporului român.

Pus în situațiunea aceasta, regret că nu-mi pot prezenta dietei credinționalul, ci mă vîd silit a Vă ruga, Domnule Președinte să aduceți la cunoștința Onor. diete, că:

eu nu iau parte la deliberațiunile dietei, nici la mandatul meu de deputat nu renunț.

Făcând această declarațiune, nu-mi pot ascunde convingerea, că ori-și-care deputat maghiar pătruns de sentimente naționale, în pozițiunea mea, tot astfel ar fi făcut, dacă ar fi voit să-și facă datoria morală — pusă mai presus de dispozițiunile legale.

Dietă va pute, foarte firesce, să iee în afacerea aceasta dispozițiunile ei potrivit cu pre-

scrierile neobicinuite în alte constituțiuni, pe care tocmai în vederea stărilor politice nesănătoase din viața statului nostru încă în anul 1876 a creșut de cuviință a le decreta; prin aceasta însă dieta îi va da totodată ea însăși lumii dovadă, că **poporul român, cel puțin acum nu are loc în cadrul constituțiunii ungare.**

Primiți, Domnule Președinte, expresiunea adînciei mele stime.

Caransebeș 10 Octomvrie, 1887.

Traian Doda m. p.,
deputatul ales al cercului Caransebeș.

Revista politică.

Sibiu, 1 Octomvrie st. v.

Dietă austriacă s'a deschis la 11 l. c. Cechii numai decât la începutul sesiunii și-au început campania în contra ministrului de culte și instrucțiune Dr. Gautsch, prezentând o interpelațiune în cestiunea ordonanței împărătesci cu privire la dislocarea școalelor medii. Interpelațiunea au prezentat-o Dr. Rieger și socii lui de partid. Cechii trag înainte de toate la îndoeală forma constituțională a ordonanței, fiindcă de o parte dreptul legislativ asupra școalelor reale se ține de competența dietelor, de altă parte consiliul imperial a acordat atât mijloacele pentru susținerea școalelor medii de stat cât și subvențiunile pentru școalele medii comunale, dar' nici dieta nici consiliul imperial n'au fost întrebate atunci, când s'au fost desființat institutele și li s'au fost detras subvențiunile. Urmează apoi o statistică, după care Cechii ar avé mult mai puține școale decum s'ar cuveni după numărul populațiunii, și în urmă întrebarea, dacă guvernul are de gând să lase subvențiunile câtă vreme vor exista motivele pentru acordarea acelora și dacă vor pute Cechii spera, că în viitor se va ține cont de trebuințele lor școlare din mijloacele statului.

Din această interpelațiune se poate observa, că Cechii sînt încă departe de gândul de a trece în opozițiune; modul în care se face întreaga interpelațiune e pe cât se poate de calm și e mai mult o jalbă asupra tractamentului necuviincios. Cechii juri nu sînt îndestuliți cu acest metod de interpelare și organul lor numesce interpelațiunea o „rachetă de hârtie“, și se pare, că ei țin în general, că calea interpelațiunii n'ar fi calea cea adevărată pentru câștigarea drepturilor ce li se compet.

În aceeași ședință a „Reichstagului“ au prezentat și deputații Dr. Sturm, Dr. Magg și Moro o interpelațiune ce privește ordonanța de limbă a ministrului de justiție, pentru Stiria și Carinția.

Astfel ședințele proxime ale „Reichstag-ului“ austriac promit a fi foarte interesante, mai ales, dacă Cechii nu se vor afla mulțumiți cu răspunsul ce-l va da ministrul Gautsch și se va deschide o discuțiune asupra interpelațiunilor.

Observarea din urmă a diarului „Nord-deutsche Allgemeine Zeitung“ asupra sitei lui Crispila principele de

Bismarck a produs o amărăciune mare în foile rusesci. Acestei amărăciuni s'a dat expresiune mai nainte într'un entre-filet al „Journalului de Saint-Petersbourg“; amărăciunea a izbucnit însă acum pe deplin în coloanele celorlalte foi rusesci. Cel mai mare preț se pune pe cuvintele organului cancelarului german, care accentuează o defensivă comună a celor trei aliate, pentru cazul unui războiu european. „Novoie Vremia“ ăice, că purcedînd din acest punct de plecare, noua alianță triplă nu s'ar pute tocmai privi de o ligă de pace. Scopurile și țintele acestei lige sînt acum cunoscute. Cele trei puteri voiesc să proceadă comun și solidar în acel „războiu cu două fronturi“, a cărui iminentă apropiată și inevitabilă a prorocit-o contele Moltke. Acum, continuă numita foaie, e vedit, că Germania a trecut în tabăra dușmanilor Rusiei. Rusia scie acum, ce are să aștepte din Berlin. Aceasta îi dă ei deplina libertate de acțiune. „Novosti“ ține, că în Friedrichsruhe s'a încheiat o alianță defensivă, care în faptă e o alianță ofensivă. Dar' Rusia numai atunci va avé cuvinte, de a lua poziție față cu alianța triplă, dacă va afla, ce ținte are aceea în cestiunea bulgară. „Petersburgskia Viedomosti“ ăice, că cele ce le spune organul principelui de Bismarck sînt „frase goale.“

Cestiunea incidentului dela granița francezo-germană se apropie de aplanare. Eată ce scrie în această privință diarul englez „Times“:

Ieri, după ameași, dl Flourens a avut o întrevedere cu comitele Münster în scopul de a primi dela ambasadorul german răspunsul oficial al Germaniei asupra incidentului dela fruntărie. În această comunicare guvernul imperial își reînnoiesce expresia viilor sale regrete, pe care le-a arătat chiar dela începutul acestei nenorocite afaceri. Guvernul german adaugă, că cercetările ce se fac acum la fața locului vor stabili răspunderea ce incumbă autorului sau autorilor acestei întâmplări. Deși guvernul nu poate scîi până acum cum s'a întemplat lucrul, totuși consideră că e de datoria sa de a îngrijii de viitorul familiei Brignon și în acest scop ambasadorul este autorizat a remite guvernului francez suma de 50.000 mărci. În același timp contele Münster este rugat să exprime din vin graiu d-lui Rouvier profundele regrete ale guvernului german pentru rănile primite de dl de Wangen. Cele 50.000 mărci au fost trimise printr'un cek prin casa de bancă a baronului Emile Erlanger și C-nie, bancheri ai ambasadei germane. Această sumă reprezintă un venit anual de 2570 lei. Dl Brignon avea un venit de 1200 lei. Guvernul german spune în adresa sa, că dorește să se dea veduvei d-lui Brignon ca compensație o indemnitate anuală egală cu leafa ce dînsul primea în viață. După cum se vede, guvernul german a fost foarte generos. Trebuie să adăugăm, că d-na Brignon a refuzat cu hotărîre să primească ori-ce fel de subscripție și a declarat, că va primi numai ceea-ce va dobîndi guvernul pentru dînsa. Un iubitor de statistică a calculat, că dacă armata germană ar conține numai soldați de felul lui Kaufmann în proporție numai de cinci la sută, — adică vre-o optzeci de mii — ar fi mijloc ca cele cinci miliarde ce Francia a plătit Germaniei să i-se întoarcă îndărăt. Ceea-ce e sigur e, că Împăratul Germaniei s'a

arătat foarte împăciuitor în această afacere și că contele Münster și dl Flourens au dovedit, că erau animați de o viuă dorință de a liniști iritația și de a termina iute această afacere.

După unele împărțări ce le prime-sce din Constantinopol „Pol. Korr.“. Poarta desvoaltă în afară o mare activitate în cestiunea bulgară, spre a-și acoperi propria sa nehotărîre. În timpul din urmă au fost mai multe consilii de ministri și în 7 l. c. marele vezir ținî la sine comisiunea pentru afacerile bulgare până-ce se pregătî un Masbata și se presentă în grabă Sultanului spre sancționare, despre care se ăice că recapitulează în mod istoric atât propozițiunile Rusiei cât și cele ale Porții. La cas că Sultanul ar accepta cele din urmă propozițiuni rusesci, aceasta se va aduce la cunoștința puterilor cu rugarea, ca să se alătore și ele ace-lora. În cas contrar Poarta ar face în Petersburg nouă propozițiuni.

Afacerea lui Caffarel.

Afacerea Caffarel produce în Francia o senzație mare și dureroasă. Afară de acuzația pentru traficul cu decorațiuni, mai apasă asupra acestui general și imputarea de a-și fi procurat bani într'un mod neonest prin diferite promisiuni false și înșelăciuni. Cum era de prevăcut, diarele lasă a se înțelege, că el a tradat și secrete de războiu, și citează cu această ocazie numele unui pretins baron german Kreitmayer, care de altfel e cu totul necunoscut în cercurile germane.

Se mai pretinde asemenea că Lucien Aubanel, când a vîndut diarului „Figaro“ planul încercării de mobilizare n'a fost decât un instrument al lui Caffarel, care ca partisan declarat al generalului Boulanger a voit să-i vină de hac ministrului de războiu Ferron. Se ăice că multe persoane însemnate sînt compromise. Caffarel, care e dat în judecată pentru călcarea datoriei profesionale, este arestat. Se ăice că are de complici între alții pe doi senatori și mai mulți ofi-ceri superiori. Între acestia s'a vorbit și de generalul conte de Andlau, care însă declară deja în „Matin“ că n'a stat nici odată în relațiuni cu generalul Caffarel și protestă contra ori-cărei învinuiri reușicioase.

„République française“ anunță, că planul experienței de mobilizare se afla în perioada din urmă a generalului Boulanger în mâinile lui Caffarel și generalul Ferron i-l-a luat înapoi îndată după numirea sa ca ministru. De altfel, complicitatea lui Caffarel în cestiunea Aubanel pentru publicarea planului de mobilizare este ca și constatată. Caffarel are patru complici, cari vor trebui să fie și ei arestați. S'a numit un consiliu de anchetă, care va redigé actul de acuzare. Mai multe hîrtii confidențiale, cari însă nu privesc mobilizarea, au dispărut.

O perchisiție domiciliară făcută la doamna Limousin, care este și ea implicată, a avut de rezultat secuestrarea unor scrisori scrise de mini-stri, generali și înalți funcționari.

„Le Temps“ afirmă, că poliția a găsit la d-na Limousin, care pretinde, că generalul Caffarel e cu totul nevinovat, scrisori dela generalii Boulanger, Thibaudin, dela dl Wilson, ginerile președintelui Grevy, dela deputatul radical Delattre și dela deputatul Mackau din dreapta.

Paris, 8 Octomvrie. Probele despre culpabilitatea generalului Caffarel le-a căpătat prefectura poliției în urma denunțării făcute de un giuvaergiu, cărui Caffarel i'a sustras patru-deci de mii de franci prin promisiunea, că îi va procura decorația legiunii de onoare; prefectul a delegat pe un agent polițenesc, care a jucat rolul candidatului pentru decorație și a stabilit cu această ocazie și complicitatea mai multor agenți femeesci, mai ales a d-nei Limousin. Perchisiția domiciliară făcută la această damă a procurat dovești despre un trafic fraudulos ce se făcea cu decorațiuni și cu furnituri pe un picior foarte mare. Mai sînt compromiși și generalul Boulanger, care a dat generalului Caffarel o funcție în birourile ministerului, generalul Thibaudin, a cărui metresă era dna Limousin și alți deputați și senatori, între cari Wilson, Delattre și Mackau.

D-na Limousin asigură, că cinci generali și doi prinți, între cari un prinț german, apar implicați prin hîrtile găsite la dînsa.

Paris, 8 Octomvrie. — Complicitatea generalului d'Andlau, (senator bonapartist) la delictetele generalului Caffarel este acum afirmată de toți.

D-na Limousin, o femeie bătrână și cam cocoșată protestă, că generalul Caffarel, deși e dator vîndut, totuși e un om onest și este numai victima diaristului Bouillon, care a fost înșelat de un alt traficant de decorațiuni; afară de asta ministrul de războiu Ferron e de mult ostil generalului Caffarel. Traficul cu decorații i-l-a făcut

Dar' așa mândru cântau,
Și frumos îmi glăsuiau,
Încât florile rideau,
De nou toate înfloreau,
Cerul se însenina,
Tot ce-i trist se 'nveselea
Ce-i uscat tot înverșia,
Jelea, dorul tot perea.

Florica când auția,
De nou par'că se 'nnoia,
De slăbiciuni îi trecea,
Sufletu-i se 'nveselea,
La Rusalin se ducea,
Amîndoi se 'mbrățișară,
Cu sete se sărutară,
Și în dulcea lor iubire
Beți fiind de fericire,
Nu puteau nici să vorbească,
Nici să se mai despărțească.

Ear' părinții ce făceau?
După preot se duceau,
Un preot își aduceau,
Care pre când a venit,
Nașul încă a sosit.

Logodnă mare făcură,
Până 'n ăi își petrecură,

Cum petrec doi înși iubiți
Cari vreau a fi fericiți.

După două săptămîni
Părechea mîndră de juri,
La altar se cununau,
Pe veci credință și jurau,
Prin care li se 'mplinea
Ce fiecare doria.

Nici păreche ca și ei
Drăgălași și frumușei,
N'ai fi găsi de-ai căuta,
Toată lumea de-ai umbla.
Viața lor era raiu,
Era dulce ăi de Maiu.
El era ca și un soare,
Ea era ca și o floare;
Eară inima din ei
Era ca de îngerei,
Curată, neîntinată,
Dalbă și nevinovată.

După nuntă, 'nveselire,
Ce ținî vr'o ăce ăile,
Socrul mic și socrul mare
Din iubirea cu 'nfocare,
La un loc se 'mpreunau
Viața dulce duceau,

Vădînd pe copiii lor,
Cum trăiau de pe ușor,
Întru toate fericiți
De bunătăți ocoliți;
Și că-s blîndi, străduitori,
De părinți ascultători,
De D-ău temători,
Și în lucru gînditori.

Rusalin cu-a lui mireasă,
Florica, — floare aleasă,
Ca doi porumbei trăiau,
Dulce iubire simțeau.

A lor scumpă fericire
Și cerească 'nveselire,
O 'ntîmplare li-o schimbă,
Sufletul le întristă.
Căci a fost ce-a fost să fie,
Timpuri grele cu urgie,
Trimițînd Domnul cel sfînt,
Moarte multă pe pămînt,
Au murit și-ai lor părinți
Cu atîta foc iubiți,
Rămînînd ei singurei
Ca doi tineri porumbei.

(Va urma.)

numai senatorul d'Andlau, ear' nu Caffarel; generalul d'Andlau protestează prin diare contra oricărui implicării în afacere, baronul Kreitmayer declară asemenea drept calomnie acuzarea ce i-se aduce.

De altminterlea se continuă mereu cu citarea de nume noi. La doamna Caffarel s'au găsit numeroase scrisori, cari au fost confiscate de autoritatea judiciară.

Cronică.

Camera advocațională din M.-Oșorheiu aduce la cunoștință, că avocatul Antoniu Madár, cu locuința în Bankfalva, a fost indus în aceeași cameră.

Răspunsul adunării deputaților și a senatului din Budapesta la mesagiul tronului, este parodia mesagiului.

Încunoscintare. Sântem rugați a publica următoarele: După ce direcțiunea gimnasiunii gr.-cat. din Blaj, încetând morbul de grumași numit „difterit”, a conchiemat tinerimea gimnasia la Blaj pe 20 Octomvrie n., când earăși se vor începe prelegerile, așa direcțiunea seminarului tinerimei rom. gr.-cat. de lângă gimnasiul din Blaj, prin aceasta provoacă pe tinerii din acel seminar, ca cu ocaziunea reîntoarcerii se aducă suma de bani, ce li s'a împrumutat dela institut, pentru-ca să se poată depărta din Blaj cât mai curând. Totodată li se aduce la cunoștință, că pe când se vor reîntoarce vor fi gata și vestimintele uniforme de earnă. Blaj, 12 Octomvrie st. n. 1887. Dr. Alexandru Grama, rector al seminarului tinerimei rom. gr.-cat. din Blaj.

Foc în Sibiu. Astă-noapte, între 11—12 oare, s'a aprins o sură plină de fân, așezată aproape de gară într-o grădină, care aparține orașului. Focul a fost pus de cineva fără în-doeală, de oare-ce șopru e departe de stradă și de case locuite. A fost un noroc mare, că nu s'nt edificii pe aproape, căci vântul care a suflat astă-noapte, ușor putea pune în flacără acele edificii și s'ar fi născut un foc grozav.

Epidemii. În Gyergyó-Szárhegy s'a ivit difterit și tifus; în scurt timp a murit un număr foarte mare de copii, chiar un bărbat de 50 de ani a căzut victimă epidemiei de difterit.

Persecuțiune. Cetim în „Luminătorul”: în comuna Parneava locuiau numai de Români gr.-or., unde se află și mănăstirea sf. George, în districtul Detta și în diecesa sârbescă a Timișoarei, învățătorul român Moise Stoin a funcționat neconturbat 16 ani și 5 luni, cu plată de 80 fl. câte 20 meți de grâu și de boabe de cucuruz, 2 jughere pământ și 4 stânci de lemne. Însă sub pretext, că cu școala din Parneava are să se împrune și cea din Cameral-San-Georgiu, a căruia locuitori asemenea sunt mai cu seamă Români, la care școala redusă are să fie dascăl Sârbul Mihail Iovics, făcând ce făcând cei mei mari și într-o bună zi dl Unger, protopretorul Dettei, dede cu putere în stradă pe Moise Stoin spre înfruntarea și indignarea oamenilor, cari erau îndestulați și trăiau bine cu învățătorul lor. Învățătorul român, om în etate și tată a patru copii, aruncat în lume în gura ernei, se plânse la episcopul concerninte, însă acesta l'ar fi scos pe ușe îndreptându-l se meargă la diecesele române sau în Țeara-românească, dacă sub el elementul sârbesc s'a totip în loc să se sporească, adică dacă n'a vrut se sârbiseze pe Români. Bietul învățător și familia acum vegetează în Maierle-Timișoarei și este avisat la îndurarea și ajutorul creștinilor și a colegilor, pe cari îi va fi durând soarta lui. Așa ni se plânse învățătorul însuși.

„Recunoscință.” Cetim în „Koložsvár”: Meritele secretarului general al ministerului instrucțiunii publice, Paul Gönczy, par a fi recunoscute și de naționalități. Corespondentul nostru din Bistrița ne informează, că membrii reuniunii învățătorilor români din Năsăud, cari de comun sunt prea slab salariați, în urma provocării Dr.-ului Havas Gyula, revisor școlar, au deschis o colecție în fața lui „fondului Gönczy”-an. Suma colectată este de 25 fl. 40 cr. — Nobilă inițiativă, merită laudele noastre — observă „Koložsvár”.

Epistola țoispanului. Avocatul din Budapesta, Francisc Vargai, declară într-o scrisoare adresată țoispanului „Budapest”, că dînsul a dat epistola țoispanului comitatului Somogy spre publicare. Avocatul Vargai adaugă în numita scrisoare aceea observare, că el a ajuns în posesiunea acelei scrisori pe cale legală.

Un refus. Cardinalul Haynald a fost invitat la congresul reuniunilor de maghiarizare din Pesta. Neînd mulțumit cu procedurile prea din cale afară a „kultur-egylet”-iștilor a adresat următoarea scrisoare vice-presedintelui congresului d-lui Gélőczy: „Măria Ta, mult onorate domnule! Având acasă în Calocsa de isprăvit lucruri ponderoase, nu pot merge d-voastre invitații de a lua parte la congresul societății de cultură. Dar' inima nobilă a Măriei Tale prea grațios va dispensa pe acela, care acum ca și de altădată este fericit a vă încunoscintă, că cauzele școlastice și acum le am în vedere. În urma promisiunii mele de atunci vă încunoscintă-

tez, că mă ocup cu ridicarea unui spital (deja al patrului) în Bacska pentru Nemaghiarii de aici, cari reprezintă un număr foarte considerabil din populațiune, — promițând spre acest scop 80 de mii florini. Și tot astfel pentru școala mea de fete nemaghiare în Ujvidék am dăruit în săptămâna trecută 9 mii și jumătate florini — tot astfel pentru înființarea, unei școale nouă în Metkovics-Kerekics am dat 4000 fl. Toate aceste rezoluții ale mele s'au întemplat în ultimele trei săptămâni, din cari Măria Ta poți recunoaște, că deși nu pot lua parte la congresul d-voastre care se ocupă cu atâta căldură de cauzele școlastice, totuși, îmi țin de datorință a lucra pentru scopuri de atare natură, — ceea-ce îmi poate servi de scusă, spre mângăierea nobilului d-voastre suflet. Totdeauna cu cea mai adâncă stimă, Budapesta 2 Octomvrie 1887. Cel mai supus serv. al Măriei Tale, Dr. Haynald, metropolitul Calocsei”.

Tot acum astfel s'a scusat și episcopul din Vaj, că nu poate lua parte la ședințele „kultur-egylet”-ului. — Mai pe românește: Nu stau de vorbă cu fanfanorii!

În Cluj tot doi odată? Nicăiri atâtea sinucideri ca în Ungaria, ear' în Ungaria nicăiri atâtea ca în Cluj. În zilele aceste două sinucideri deodată! Spălătoreasa Teresa Szoda din pricina miseriei s'a spânzurat și servitoarea Káti Szász din pricina dragostii a beut soluțiune de fosfor. Multe vieți mai au Maghiarii, când pot face atâta lux din ele.

Stafia panslavismului. Camera advocaților din Pojon a revocat avocatului Vendel Kutlik dreptul de a mai exercita advocatura, pretextându-i uelții panslaviste. Anume i-se impută, că a atras la sine pe tinerii slovaci ai liceului evangelic și ai facultății teologice, a ținut adunări cu ei, acasă și în localuri publice, afișându-i contra legilor și instituțiilor patriei. Afacerea datează din 1885. Fiul lui Kutlik a fost eliminat din toate institutele de învățământ din țeară, ear' alții numai din colegiul din Pojon.

O nouă comună de Baptisti. În comuna Sada în comitatul Budapestei 32 de familii reformate au trecut la confesiunea Baptistilor. Aceste familii au adresat în zilele trecute o petițiune ministrului de culte, ca să capete dreptul de a nu mai plăti competențele bisericii reformate și astfel ele să devină independente, ca comuna religioasă separată. Ministrul însă a respins petițiunea lor și totodată a încunoscintat pe toate autoritățile comitatului Budapestei se tracteze cu Baptisanii ca și cu Nazareii: ei pot exercita religiei lor, dar' s'nt supuși bisericii la care au aparținut.

Un equipagiu căzut în Dunăre. Un anumit domn, Augst, cu băiatul său și două femei, a plecat din Stadlau cu equipagiul alaltăieri la Viena. Ca să poată ajunge dincolo de Dunăre, au trebuit să treacă peste podul dela Kagram, care tocmai se repara. Chiar la mijlocul podului s'a ciocnit equipagiul cu un car de povară, în urma careia equipagiul, s'a răsturnat în Dunăre, căci gardinele podului erau slabe de tot și s'au rupt în momentul când s'a isbit caleasa de ele. Au alergat oameni îndată și au dat ajutor nefericirilor. Augst și una dintre femei au fost mântuiți: băiatul încă a fost scos din apă, dar' mort. Căi nu s'au putut mântui, ambii s'au înecat. O femeie dintre cele două a fost răpită de valuri și până astăzi nu-i s'a găsit cadavru.

Furtuni. Alaltăieri elementele furioase, au făcut mari stricăciuni în suburbiile Aradului. Case întregi fuseseră prăbușite, arborii grădinilor publice scoși din rădăcini, acoperișurile mai multor case din centrul orașului, stricate de vânt, mai mulți oameni răniți. Tot alaltăieri a fost o furtună vehementă și în Huiedin. Pagubele s'nt mari.

Representanța orașului Fiume a hotărât în ședința ei de Vineria trecută trimiterea unei deputații de trei la Budapesta, care are să lămurească pe guvern asupra afacerii căii ferate. După ce podestă Ciotta e Colnar și vice-presedinte Thierry a declarat de reșepte-ori, că e indispus, s'au ales de membrii în această deputațiune Valluschingg, Chiecho și Maderspach. O discuțiune agitată se iscă cu privilegiul cetirii epistolei, prin care reprezentantul Ludovic Ossoinack declară a demisiona pentru incidentele din ședința reprezentanții dela 27 Septemvrie. Referentul a propus simpla luare spre știință, ear' Dr. Giacich a atacat violent pe Ossoinack și a propus să i-se de vot de neîncredere, dicând, că Ossoinack a participat la adunări tot numai din interes personal și a ofensat în presă pe podiest și reprezentanță. În urmă se primi propunerea lui Dr. Giacich cu 15 contra 10 voturi.

Unde poți ajunge? Inspectorul de finanece din Agram, domnul Klotfutar, a invitat zilele trecute pe toți subalternii sei, pe servitorii de cancelării și pe toți câți au trebuit să urmeze înaltului glas al domnului inspector și le-a pus la inimă învățarea limbii maghiare, căci fără limbă ungurească poți ajunge — unde poți ajunge n'a știut spune domnul inspector. În Croația, unde limba oficială e limba croată, nu înțelegem ce vrea Klotfutar cu ungureasca și nu șcim dacă va fi ascultat ori nu, șcim însă că patriotul inspector poate să ajungă, ori cu ungurească ori fără ea, ca cel dintâi client în cel dintâi balamuc.

Descoperiri arheologice. În Bucovina, la satul Hlinica, s'a descoperit în urma unor săpături un castru lung de 600 urme și lat de 200 urme, provădit cu diferite șanțuri și linii de apărare. S'au aflat obiecte antice, arme de bronz și săcuri de peatră; săpăturile se continuă. După credința poporului, în acel loc trebuie să fie ascunsă vre-o comoară, căci se ved adese-ori arhede flacări mici pe acele locuri. — În Rodna-veche, cu ocaziunea așezării fundamentului unei case, s'au aflat mai multe sale subterane, unele în formă de galerii mai strimbe, altele în formă de pivniți. Aceste localități subterane s'nt de sigur de pe vremea când Rodna-veche se numia Ruconium și era oraș sălesc.

Regele României. Cetim în „Curierul financiar” „Se știe, că de când s'a înființat Domeniul Coroanei și înainte de a începe orice altă îmbunătățire, grija cea dintâi a administratorului aceluia Domeniu a fost îndreptată din ordinul M. S. Regelui României asupra bisericii și a școalei. Într-adevăr, bisericii nouă s'au clădit, altele s'au reparat, și toate au fost înfăptuite cu obiectele sante trebuincioase cultului; 18 școale, din cari 9 au fost clădite din nou și într-un mod foarte frumos, se află în ființă pe diferitele moșii ale Domeniului. D-l administrator I. Kalinder a inaugurat în aceste ultime școli două din aceste școale, una pe Domeniul Sadova, aproape de Bechet, și alta la Bușteni, aproape de Sinaia. Inaugurarea acestei din urmă s'a făcut în mijlocul unei populații numeroase de săteni din localitate și în fața multor persoane, care se mai aflau la Sinaia și prin împregiurime”.

Decorațiuni. Cetim în „Epoca”: După recomandățiunea Alteții Sale Arhiducelui Albrecht, M. S. Împăratul Austriei a conferit diverse decorațiuni adjutanților Regelui României și mai multor oficeri români.

Adevărat se fie? Cetim în oficiosul „Nemzet”. „Guvernul român l'a rugat pe dl Victor Babeș, să aranjeze laboratorul bacteriologic din București spre acest scop l'a administrat suma de 125.000 lei. Ministrul Trefort, în urma rugării ministrului instrucțiunii publice, a acordat un concediu de un an tinerului nostru erudit. — Pe cât șcim noi, dl Babeș este profesor definitiv la universitatea din București. Cui se credem?”

Manevrele din Oltenia (România). Toate corpurile mobilizate pentru manevrele din Oltenia au sosit pe terenul manevrelor făcând fiecare corp instrucție de regiment, de brigadă, astfel ca în zilele de manevre să fie terminată această instrucție. Un ordin a fost dat de generalul Anghelescu încă dela 12 Septemvrie fiecărui corp, ca se știe ce trebuie să facă până în ziua de 1 Octomvrie, când vor începe manevrele proprii și când vor primi ordine speciale. Manevrela anului acesta par a fi unele din cele mai sistematice. În Oltenia, dl general Anghelescu a prevădit totul, și direcția ce s'a dat la toți șefii de corpuri prin recomandățiunile ce s'au făcut prin ordine este demn de toată lauda. Cărțile terenului de manevre făcute pe scala de $\frac{1}{80,000}$ și de $\frac{1}{40,000}$ au fost distribuite la toate corpurile, astfel că fiecare știe direcția ce are să urmeze putând astfel să-și dea compt de cursul manevrei. În ziua de 27 s'a format 2 divizii, una reprezentând amicul și cealaltă inamicul. Divizia de Ost sub comanda generalului Vlădescu va reprezenta un inamic care se retrage, ear' divizia de Vest comandată de colonelul Otton Sachelarie, va fi aceea care va ataca. Manevrela vor fi comandate de generalul George Anghelescu, comandantul corpului I de armată și care va fi acompaniat de mai mulți oficeri superiori și inferiori atașați la direcția manevrelor. Corpurile concentrate pentru manevre s'nt: Regimentele 1, 2, 3, 4, 17, 18, 19 și 31 dorobanți, având fiecare un efectiv de peste 2000 oameni; regimentele 1 și 5 artilerie, regimentele 1, 2 și 9 de călărași, un batalion de geniu, un escadron de tren și alte servicii auxiliare, în un cuvânt nu lipsesce nimic din organizația corpului de armată. Cuartierul general al diviziei Vest este la Balș, al diviziei de Ost la Piatra și acela al direcției manevrei la Balș. Pe timpul manevrelor, acest cuartier general se va schimba, căci trupele vor înainta spre Slatina. Zona destinată pentru manevre este cuprinsă între Valca-Oltului și Oltețului, între linia drumului de fer Slatina, Balș și Drăgășeni. M. S. Regele va porni din Sinaia în ziua de 30 Septemvrie, la 10 oare dimineața, la Slatina, pentru a urma manevrele trupelor teritoriale ale corpului I de armată. În zilele de 1, 2 și 3 Octomvrie vor avea loc manevrele între Balș și Slatina. În ziua de 4 Octomvrie Maiestatea Sa va trece revista trupelor la Slatina, și în seara aceeași zile va sosi la București.

Posiția Ovreilor în Rusia. Pe baza unei dispozițiuni a ministrului de interne ruse, se va compune din partea unei delegațiuni comerciale o listă preste toți comercianții ovrei din Odesa, cari nu s'nt născuți în Rusia. Toți aceștia vor fi expulsați. În Kiev au adresat Ovreii, cari au dreptul de cetățeni, o petițiune autorităților politice ale cetății în care cer, ca toți Ovreii străini să fie alungați din oraș, deoarece-ce le fac o concurență prea mare. La universitatea din Moscova nu s'au primit pentru anul acesta școlastic nici un singur farmacist ovrui; studenții de farmaceutică au adresat ministrului de culte o apelare contra autorităților universității, dar' n'au fost ascultați.

Varietăți.

(Manifestul comitelui de Paris.) Publicarea manifestului comitelui de Paris a înebunit pe unul din cei mai ferbinți partizani ai prințului, pe dl Edmund Béraud, vechi redactor al „Gazetei de Francia” și actual prim-redactor al „Monitorului de Saintonge”.

Dela apariția manifestului comitelui, istorisese diarul „Rappel Charentois”, dl Béraud luase mania de a deștepta, de patru sau cinci ori pe servitoarea sa în mijlocul nopții. După-acei o făcea să aprindă luminarea și pune manifestul în mână și îi poruncia să-l cetească tare.

Odată lectura isprăvită, amândoi strigau în gura mare: „trăească regele!”

Și dl Béraud adormia mulțumit.

După ameați în una din zilele trecute, lucrătorii din tipografie fură înspăimântați de strigătele ce veneau din cabinetul redactorului; ei alergară. Dl Edmund Beraud se aruncă asupra lor, însă din fericire ei putură să-l stăpânească și să trimită după o cămașă de forță.

Între acestea dl Edmund Béraud, țepăn menținut, se mai calmase nițel, el numai răcnea, însă rațiunea nu i'a mai revenit.

Când se apropiară de el pentru a-i pune cămașa, el luă lucrul ca totul în serios:

— Ah! dișe el, în sfârșit, eată armura mea! Mă voi sui călare, Montjoie și Saint-Denis!... Trăească regele!

Tipograful îi bătu în strune și prezentându-i într'un noroc un compositor, îi dișe:

— Cavalerule, eată-ți lancea. Dute și o înfige în dușmanii regelui!

Dl Béraud consimți atunci a eși pentru a încăleca pe calul de bătaie și... fu condus la spital.

(O crimă imaginară.) Cetim în „Tutova”: Săptămâna aceasta a pus în mișcare întregul nostru oraș, un svon răspândit de vre-un bun de gură despre o crimă neauzită până acum în analele criminale. Această crimă se povestea în diferite feluri. Unii spuneau, că „un domn se prezentă mascat la cutare moașă. În puterea nopții, în care ar fi silit-o să se masceze și ea, a pus-o într-o trăsură și după mai multe cotituri a intrat într-o curte. Moașa intrând în casă, fu demascată. Acolo ea a găsit o tină doamnă mascată, care se afla în oara născerii. După născerea copilului, domnul mascat ordonă moașei, punându-i un revolver în piept să arunce copilul în focul ce ardea într'un captor. Moașa fiind silită astfel făc după ordin.”

După aceea s'au suit în trăsura ce îi aștepta în curte și plecară ear' mascați spre casa moașei. Acolo omul mascat plăti serviciile moașei cu patru hârtii ipotecare a câte 100 lei una și plecă cu trăsura în fuga mare, făcându-se nevădit. A doua zi se dișe, că moașa s'ar fi dus la poliție, unde povesti totul.”

„Aceste toate se repetă din gură în gură și mai cu seamă între sexul frumos împodoba narația, care mai de care cu colori mai vii. Poliția și parchetul la audirea acestui svon au desfășurat o activitate din cele mai mari spre descoperirea acestei crime, care revolta orașul întreg, însă până în acest moment nu s'a descoperit nimic, de unde reese, că crima povestită nu a fost eșită, decât dintr'un cap de romancier bolnăvicios.”

Pre lângă cele dișe de „Tutova” mai adăugăm și noi, — scrie „Bistrița”, — că narația unei asemenea crime am auzit-o și în București în copilăria noastră. Crima se aprecia celui ce a dat foc Bucureștilor la 1847.

(Ceartă pentru o iscălitură.) În ultima călătorie, ce a făcut-o regele Greciei cu ocazia jubileului reginei Angliei, trecând prin frumosul oraș Patras trase la marele comerciant Frangopulos. Regele se vede de distracție scoase un inel de diamant și se iscăli pe un geam.

De aci cearta. Și iacă cum: Casele lui Frangopulos nu erau ale lui, ci le ținea cu chirie dela un alt comerciant anume Lapa. Astfel fiind lucrul, chiriașul Frangopulos pretindea ca la expirarea contractului să-și ea geamul cu semnătura regelui. Poprietarul se opunea susținând contrarul.

Chiriașul replică că, deoarece-ce contractul dișe „că să-și se înapoieze proprietarului inobilul în starea în care l'a luat” și deoarece-ce când au încheiat contractul geamul nu era în această stare, adecă nu purta semnătura regelui; cu drept cuvânt el poate să-și scoată și să pună altul nou.

Proprietarul nemulțumindu-se, se vede, cu logica chiriașului, casul a ajuns înaintea justiției.

Noi credem că regele va avea bunătața de ași mai depune semnătura pe un geam, ca cearta să înceteze.

Redactor responsabil: Adrian Cașoltanu.

Extras din foaia oficială.

Citațiune:

— În cauza procesului intentat de către tribunul reg. de negoț din Budapesta, contra ereților după Lazar Elena, sunt provocați toți acestia, sau a da apărătorului îndrumările necesare în cauza procesuală, sau a-și numi alt apărător la această judecătorie.

Extras bisericesc-scolar.

Post vacant.

— Un post de preot la parochia de clasa I din comuna Beba-veche, protopresbiteratul B.-Comloșului. Emolumentele computate în bani dau suma de 840 fl. v. a. — A se adresa până la 24 Octombrie st. v. a. c. administratorului protopresbiteral: Paul Tempea, în Nagy-Torak, comitatul Torontál.

Economic.

Crisa comercială și industrială.

Președintele comisiei veniturilor vamale din Franța a publicat, pe la finele anului expirat, un raport despre mișcarea comerțului francez în anul 1885. Acest raport fiind foarte clar și foarte instructiv oferă multe avantaje pentru ori-ce țară din punct de vedere general; din acest raport extragem și noi un sumar pentru cetitorii „Gazetei Săteanului”.

Președintele acestei comisii, dl Tisseran de Bor, cu drept cuvânt se miră de persistența lăncetării comerțului în plină pace pe tot pământul. Acest fenomen este ceva nou vădit în istoria criselor comerciale.

Crisele comerciale trecute, la cari ne-am deprins și care veniau, din deosebi în deosebi, aveau în princip de cauze speculele exagerate. Ele deveniau violente în întâia lor perioadă aducând panica în întreprinderi, scăderea prețurilor și ruinările. Și se termina când întreprinderile instituite pe baze greșite licidau daraverele lor și se desființau. Mai în urmă lucrările se reluau potolindu-se tirgul și revenind sângele rece și echilibrul în întreprinderi.

Crisa de astăzi însă este cu totul altfel. Ea începu fără de sgomot, s'a dezvoltat înaintând în tăcere și urmează fără însemnate rezultate, prin

care se prevață cineva sfârșitul. Motivul acestei crise este întinderea mijloacelor de producție în disproporțiune cu consumațiunea de astăzi, și pe lângă aceste, și perfecționarea lucrului, a mașinelor, etc. Perfecționarea mașinelor scădând de o parte prețul confecționării a tuturor produselor industriale, de altă parte, permite utilizarea de materii prime mai grosolane și împuținează sau nimicnicesc lucrul mânei lăzind utilizarea aburului, electricității și căderii apelor.

În anul 1883 căile ferate Franceze au transportat unsprezece bilioane toane mărfuri pe șese centime de toană și kilometru termin de mijloc, pe când altădată, când transportul se făcea cu care, costa 20—25 centime pe toană și kilometru; adevă în loc de 720 milioane, cari s'au cheltuit în 1883 pentru acest transport, altădată era să se cheltuiască două milioane franci. De sigur că progresul acesta, toate achizițiunile științei sunt cauzele crizei ce trecem și care o să dureze până când va reveni echilibrul între producție și consumațiune. Deși în timpul de față păgubim considerabil, nu mai puțin suntem dator a apăra și a ne mulțumi pentru perfecționările și invențiunile, pe cari mintea omenească născocesc în toate zilele pentru ușurarea acelei părți din popor, care prosperă mai puțin.

(Va urma.)

Piața din Făgăraș, 7 Octombrie. 7 Grân frumos hectolitra fl. 4.50 până fl. 5.50; grân mestecat fl. 3.— până fl. 4.50; secara fl. 3.— până fl. 3.20; cucuruzul fl. 3.— până fl. 4.50; ovăsul fl. 1.60 până fl. 1.80; séménța de cânepă fl. 5.— până fl. 6.—; séménța de in fl. 8.— până fl. 9.—; fasolea fl. 4.— până fl. 5.—; mazerea fl. 5.— până fl. 5.50; lintea fl. 8.— până fl. 9.—; crumpenele fl. —.80 până fl. 1.20; mălaiul fl. 6.50 până fl. 7.50; séménța brut 100 chile fl. 20.— până fl. 24.—; unsorarea de porc —.65, slămina 60—80; cânepa fl. 20.— până 25.— Un chilo carne de porc 40 cr.; carne de vită 36 cr.; carne de vițel 26 cr.; carne de mel 20 cr.; ouă 7.— cu 10 cr., chim fl. — până fl. —; lumini turnate de séménța — cr. până 40 cr.

Tergul de râmători în Steinbruch. În 11 Octombrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 42.— cr. până 43.— cr. unguresci grei, tineri 43.½ cr. până 44.— cr., de mijloc 44.½ cr. până 45.— cr., ușori 45.— cr. până 45.½ cr., marfă țărănească, grea 42.— cr. până 43.— cr., de mijloc 43.— cr. până 43.½ cr., ușoară 44.— cr. până 45.— cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sârbesci

grei 42.— cr. până 43.— cr., transito de mijloc 42.— cr. până 42.½ cr., transito ușori 41.— cr. până 42.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpeniți la gară.

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiunile efectuate în 29 Septembrie v. 1887.

Venditori	Cumpărători	felul	hectol.	greut. libe.	prețul lei în aur
Politi	Carnavali	Grâu	3500	60.5	9.30
Grosușci	G. Mendl	"	3400	62	10.50
T. Dimitriad	"	"	900	60	9.80
"	"	"	890	60	9.55
"	"	"	1500	61	10.15
Cațica	"	"	1100	58.5	9.—
Vrioni	L. Mendl	"	1000	59.5	8.—
T. Dimitriad	Sechiari	Secară	1300	59	6.—
Marghiloman	Valler	"	1500	58	6.—
Cațica	G. Mendl	"	3750	57.5	5.75
Gardeli	Schmierer	Orz	2000	54.½	6.—
Diferiți	"	"	4000	45.½	3.85
Perlea	Cohen	"	2200	50	5.40
"	"	"	2250	49	4.90
Cotti	G. Mendl	"	2500	51.½	5.50
"	"	"	2500	51.½	5.55

Agiul 14.60—14.65 la %.

Cursul pieței din Sibiu

din 13 Octombrie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.50	vend.	8.55
Lire turcești	"	11.20	"	11.30
Imperiali	"	10.20	"	10.30
Ruble rusești	"	1.10	"	1.11

Bursa de București.

11 Octombrie — 4 oare p. m.	Casa	Ultim
Renta rom. per 1875 5%	—	—
Renta română amort. 5%	—	—
(Schuldverschreib.)	—	—
Oblig. de Stat. C. F. R. 6%	—	—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	91.60	—
Imprumutul Municipal 5%	—	—
Scrisuri func. rurale 7%	—	—
Scrisuri func. rurale 5%	—	—
Idem urbane 7%	—	—
" 6%	—	—
" 5%	—	—
Banca Naț. (500 lei vers. într.)	—	1040.—
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vers.)	—	—
Soc. de Asig. Naț. (200 lei vers.)	—	185.186
S. cred. mob. r. (250 lei vers.)	—	—
Soc. r. de con. (250 lei vers.)	—	103½.101
Oblig. Casei Pensiunilor	—	—
Agiu	15.—	15.10

Schimb

Londra 3 luni	25.22½	—
" cek	25.45	—
Paris 3 luni	99.55	—
" cek	100.07½	—
Berlin 3 luni	123.75	—
" cek	124.50	—
Viena	2.02¾	—
Agiu	15.10	—

Bursa de Budapesta

din 12 Octombrie st. n. 1887.

Renta de aur ung. 6%	98.90
" " " 4%	86.65
" " " 5%	149.—
Imprumutul căilor ferate ung.	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (8-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ung.	104.—
" " cu cl. de sortare	104.—
" " băntăne-timigene	104.—
" " cu cl. de sortare	104.—
" " transilvane	104.—
" " croato-slavone	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	99.50
Imprumut cu premiu ung.	123.—
Lesuri pentru regularizarea Tisei și Seghedin	123.50
Renta de hârtie austriacă	81.—
" " argint austriacă	82.10
" " aur austriacă	111.75
Lesuri austr. din 1860	135.25
Acțiunile băncii austro-ungare	885.—
" " de credit ung.	290.50
" " austr.	283.80
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina”	102.—
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.92
Mărci 100 imp. germane	61.40
Londra 10 Livres sterlingi	125.05

Bursa de Viena

din 12 Octombrie st. n. 1887.

Renta de aur ung. 6%	98.85
" " " 4%	85.75
" " " 5%	149.25
Imprumutul căilor ferate ung.	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	96.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (8-a emisiune)	112.—
Bonuri rurale ung.	104.10
" " cu cl. de sortare	104.—
" " băntăne-timigene	104.—
" " cu cl. de sortare	104.—
" " transilvane	104.50
" " croato-slavone	104.25
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	—
Imprumut cu premiu ung.	122.75
Lesuri pentru regularizarea Tisei și Seghedin	123.50
Renta de hârtie austriacă	80.85
" " argint austriacă	82.25
Renta de aur austriacă	111.85
Lesuri austr. din 1860	135.—
Acțiunile băncii austro-ungare	885.—
" " de credit ung.	289.75
" " " austr.	283.70
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.93
Napoleon-d'ori	9.93
Mărci 100 imp. germane	61.40
Londra 10 Livres sterlingi	125.05

Publicațiunile „Cancelariei Negruțiu“

în Gherla — Sz.-Ujvár — Transilvania.

[467] 41

„**Amicul Familiei.**” Diar beletristic și enciclopedic-literar cu ilustrațiuni. Cursul XI. — Apare în 1 și 15 și a luni în numeri câte de 1½—2½ coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articoli sociali, poesii, romane, romanuri, suveniri de călătorie ș. a.; — mai departe tractează cestii literare și științifice, cu reflexiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patrie și străinătate; și prin umor dulce și satiră aleasă nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumărațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei noi, plățibili și în timbre postale.

„**Preotul român.**” Revistă bisericească, scolastică și literară. Cursul XIII. — Apare în broșuri lunare câte de 2¼—3¼ coale; și publică articoli din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predice pe Dumineci, sărbători și diverse ocațiuni, — mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. — Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl., — pentru România 10 franci — lei noi, plățibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

Poterea amorului. Novă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novă populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé membru al academiei franceze. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șiuțuțu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiunii din Fiume prin Vincențiu Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurlul dela Petroasa sau Cloșca cu puile ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Apologie. Discuțiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înverderite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românești în vorbire și scriere înverderită și aprepăiată de Dr. Grigoriu Silași. (Op. complet.) Broșura I, II și III. Prețul broș. I, II, câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului român. Cartea I, II, III, IV. cuprind materii foarte interesante și

amuse. Prețul la toate patru 1 fl., — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuse. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chemie pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), al învățătorilor și al altor bărbai de scoală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Gherla. Imprimăria „Aurora.” 1885. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. Devisa acestui op e: „Tot ce putem arăta, să arătam pruncilor!” și în literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op întocmit după lipsele scoalelor noastre în măsura în care este acesta! pentru aceea îl și recomandăm spriginirii publicului român mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vas. Gr. Borgovan. Prețul 30 cr.

Manual de gramatică limbei române pentru scoalele populare în trei cursuri de Maxim Pop, profesor la gimnaziul din Năsăud. — Manualul acesta este aprobat prin înaltul minister de culte

și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 nrul 13193. — Prețul 30 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebreale, urmate de iertăciuni, epitafuli ș. a. Prețul 50 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești foarte frumos ilustrată. Prețul unui exemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritar sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericești — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe sexe. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericești. Prețul unui exempl. broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; — 50 exemplare costau 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Visul Prea Sănteii Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar pedat franco e 10 cr., 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. v. a.

Tot de-acolo se pot contrage împrumuturi în ori ce sume — pe lângă depunere de acții, scrisuri fonciare, obligațiuni de stat și alte scrisori de valoare.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui Michail Gerula.